

EFOP-2.2.0--2016- 000008

**Pszichiátriai és addiktológiai gondozóhálózat
fejlesztése**

**REHABILITÁCIÓ A PSZICHIÁTRIAI
GONDOZÁSBAN**

Orvosi továbbképzés tananyaga

Szerző:

Dr. Váradi Enikő

SZÉCHENYI

MAGYARORSZÁG
KORMÁNYA

Európai Unió
Európai Regionális
Fejlesztési Alap

BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

Rehabilitációs alapfogalmak

- A rehabilitáció nem különálló módszertan, hanem szemlélet, a kezelés minden szakaszát meghatározó **vezérelv**, mely a páciens felépülését szolgálja.
- Célja, hogy segítsen a mentális betegséggel élőknek abban, hogy készségeik fejlesztésével minimális támogatással képesek legyenek közösségi életre.
- A rehabilitáció alapvetően a **funkcionalitásra** fókuszál.

Rehabilitációs és ellátási forma közösségi szemlélet a gondozásban

A rehabilitációs szemlélet

- **intézménytől független és a**
  - **kezelés minden szakaszában**
- érvényesülő elv,
melynek eredményessége
a páciens saját környezetében
érzékelhető.

Közösségi szemlélet a gondozásban

A súlyos mentális zavarok

modern gyógyszeres kezelésének
következtében

- a betegek visszatértek lakókörnyezetükbe,
- ez egyúttal a közösségre is terheket ró.

Rehabilitáció és pszichiátriai gondozás

- A rehabilitációs intervenciók terepe a közösségi tér
- Lakosság közeli ellátási forma a gondozás
- Az egészségügyi ellátás és szociális támogatás összehangolása

A pszichiátriai gondozás önmeghatározásának része a rehabilitációs szemlélet. (Módszertani levél a pszichiátriai gondozásról – Egészségügyi Közlöny LIII. évf. 9.sz., 2003)

Pszichiátriai gondozás a komplex rehabilitációban

- területi ellátási kötelezettség
- egészségügyi kapacitások + szociális kapcsolatrendszer
- komplex rehabilitáció.
- koordináló szerep

Pszichiátriai gondozás és a nemzetközi modellek

A gondozás és a nemzetközi közösségi (lakóhelyközeli) ellátási modellek KÖZÖS jellemzői:

- elérhetőség
- folyamatosság
- összehangoltság
- rugalmasság
- együttműködés, kooperáció
- egyénre szabottság
- elszámoltathatóság
- teamszerveződés
- pszichiáter a teamben

Külföldi ellátási modellek

Külföldi közösségi ellátási modellek:

- asszertív közösségi ellátás
- esetmenedzsment   vagy   személyes támogatást nyújtó szolgáltatások
- integrált mentális egészségügyi ellátás

A rehabilitáció célkitűzései

Célja a felépülés:

- autonóm életvitel,
- saját lakás,
- munka/képzés,
- szociális és intim kapcsolatok,
- teljes értékű és jogú közösségi szerepek

Mérőeszköz: Camberwell Assessment of Need (CAN) –
magyarul Demetrovics, Laczkó, 2008

A rehabilitációs intervenciók súlypontjai

A rehabilitáció beavatkozásai lehetnek

- 1) készségfejlesztők illetve
- 2) stresszorcsökkentők, ezek kiegészítik egymást.

Az első csoportba az egyén adaptív készségét javító intervenciók tartoznak, a másodikban a környezeti tényezőket alakítjuk a szükségletekhez.

A rehabilitációs folyamat jellemzői

A rehabilitáció folyamán a páciens **személyiségének egészséges részeire** építünk, a **kontraktust** ennek alapján kötjük meg a pácienssel, mint **felelős partnerrel**.

Maga a folyamat **szakaszos** és **fokozatos**, intenzívebb és kevésbé intenzív időszakokkal.

A rehabilitáció eszköztára

- A súlyos mentális zavarok kezelésében nincsenek átfogó vagy specifikus terápiás módszerek.
- A hatékony rehabilitáció a különböző, döntően tanuláselméleti alapokon nyugvó pszichológiai módszerek kombinációjából épül fel a páciens egyéni szükségleteinek függvényében.

Terápiás modalitások a pszichiátriai gondozásban evidenciák alapján

- gyógyszeres kezelés
- művészetterápiák (Art)
- pszichoedukáció (PE)
- családi intervenciók (FI)
- szociális készségek tréningje (SST)
- kognitív-viselkedésterápia (CBT)
- kognitív fejlesztés, remediáció (CRT)

Kognitív paradigmaváltás a súlyos mentális betegek rehabilitációjában

- A neurokogníció és szociális kogníció deficitjei meghatározók a funkcionalitás, és ebből adódóan a rehabilitáció kimenetele tekintetében is.
- A funkcionális javuláshoz szükség van bizonyos mértékű kognitív javulásra is.
- A kognitív fejlesztő módszerek a komplex rehabilitációs programok részévé válnak.

Mérhetőség, reprodukálhatóság, evidenciák

A terápiás modalitásokat a páciens – lehetőleg mérhető – szükségletei szerint kell összeállítani a komplex rehabilitáció során (mérőeszköze: CAN-R-Hu, 2008).

Javasolt állapotfelmérő/követő skálák:

- CGI, PANSS, BPRS
- WHODAS (DSM5)
- neurokognitív tesztvizsgálatok (hazai használatban ismert pl. MATRICS, CANTAB tesztbattéria, Iowa Gambling Test, WCST stb.)

A rehabilitációs attitűd

A gondozás során

- a páciens állapotát követő,
- rugalmas,
- oszcilláló

modalitásváltások szükségesek a gondozói team munkájában az időben változó feladatok ellátásánál.

KÖSZÖNÖM A FIGYELMET!

SZÉCHENYI 2020

MAGYARORSZÁG
KORMÁNYA

Európai Unió
Európai Regionális
Fejlesztési Alap

BEFEKTETÉS A JÖVŐBE